

Thema: arbo

Niet handig of zelfs gevaarlijk

Verborgen beroepsrisico's

Elk bedrijf kent ze, gewoonten die op den duur in het werk sluipen. Op het eerste gezicht lijken ze niet van belang of gewoon bij het werk te horen. Maar bij nader inzien zijn het geen handige acties of leveren ze zelfs gevaar op voor de gezondheid. Over welke verborgen risico's gaat het?

Door Tamara Raaijmakers

In elke organisatie komen ze voor. Het gaat om alledaagse dingen, zoals de radio, koffie en thee, de zon die schijnt en het 'visitekaartje'. Zelfs zaken waar het personeel zich hard voor maakt dat ze niet wegbezuinigd worden.

Arbeidsvitamine of energiekiller
'Arbeidsvitaminen', een naam van een radioprogramma dat het voor veel werknemers goed omschrijft: een deuntje op de achtergrond hoort bij het werk. Kom in garages, bouwplaatsen, productiehallen, keukens en kantines, en de radio staat aan.

Voor meer inspiratie en informatie

Centrum Werk Gezondheid is een kenniscentrum voor werk en gezondheid dat wil bijdragen aan gezond werk en het optimaliseren van de kwaliteiten van mensen in het werk. Het centrum ondersteunt werkgevers, werknemers en professionals, met tools en uitwisseling van ervaringen. Zo organiseert het centrum het bij elkaar 'in de keuken kijken' bij bedrijven, zoals het gluren bij de burens voor (MKB) en de jaarlijkse exchange in het buitenland. Dit jaar gaan we van 9-12 juni naar Bergamo Noord Italië waar we een bezoek brengen aan aansprekende organisaties met een goed personeels- en gezondheidsbeleid. Voor meer informatie: www.centrumwerkgezondheid.nl

Vaak zo hard dat onderling praten niet mogelijk is of de radio zelfs boven het productiegeluid uitkomt. Voor het werk hoef je gezien het aantal dB(A) geen gehoorbescherming te dragen, maar met het geluid van de radio kom je op een ander geluidsniveau uit. Veel mensen zijn zich er niet van bewust dat gehoorschade onherstelbaar is. De radio nú wat zachter zetten is een gezonde manier om straks je kleinkinderen nog te kunnen horen.

Een gevaarlijk mooi pand

Een steile natuurstenen trap: de entree van een pand waarvan de eigenaar een fervent bergbeklimmer is. Alleen aan de zijkanen is een trapleuning aangebracht om het visuele effect van de 'beklimming' niet te verstoren. Een persoonlijk statement, dat wel, maar gevaarlijk glad in de regen en in de winter en moeilijk te betreden door de hoogte van de treden. Met zo'n trap maak je indruk, maar de vraag is of het de goede indruk is.

Hoera, zon?

In Nederland zijn we blij als de zon schijnt. Wellicht komt het daarvoor dat er zo weinig aandacht is voor de risico's van buitenwerken. Buitenwerkers krijgen 2 tot 3 keer meer zonlicht op hun

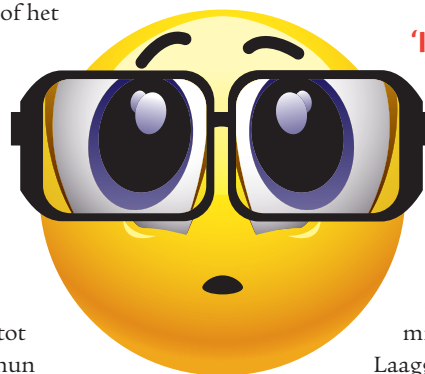
huid dan de gemiddelde werkende en daarvoor hebben zij een 4 tot 5 keer grotere kans op huidkanker. Een veelal nog onderbelicht beroepsrisico, met grote gevolgen voor de werknemer.

Daar bemoei ik me niet mee

Collega's die onverklaarbaar veel weg zijn van het werk, ineens zonder reden weg lopen. Je merkt iets aan ze, ze ruiken anders, veel after shave of parfum. Je denkt: wat ze privé doen, daar bemoei ik me niet mee. Je kunt ze er niet op aanspreken. Denk je. Maar dat is juist wat er wel moet gebeuren op de werkplek: het gesprek voeren over het probleem. Iemand met een verslaving, of die nu alcohol, drugs, games of iets anders betreft, laten dobberen is juist niet collegiaal en heeft een groot effect op het werk. Denk aan een verslechterde werksfeer, slechtere kwaliteit van het werk en mogelijke veiligheidsrisico's door onder invloed aan het werk te zijn. Dan hebben we het nog niet eens over de indruk die verslaafde medewerkers maken op uw klanten, cliënten of zakenrelaties.

'Ik lees 't thuis wel'

Als je dit vaak hoort bij een collega, moet er een belletje gaan rinkelen. Het is een veelgebruikt excuus om te verbloemen dat iemand niet kan lezen. Een andere is: "Ik heb mijn leesbril niet bij me." Laaggeletterdheid komt bin-

nen alle lagen van de bevolking voor, binnen alle opleidingssoorten en sectoren. Vaak zijn laaggeletterde werknemers niet zichtbaar binnen een organisatie. Ze schamen zich

voor hun probleem en doen er alles aan om te verbergen dat ze moeite hebben met lezen en schrijven. Een goede werkgever wil toch investeren in ieders ontwikkeling en mogelijkheden. Naast praktische vaardigheden, hoort geletterd zijn daar bij, ook vanuit het oogpunt van bedrijfsveiligheid.

Laat toch zitten

Van nature zitten we liever dan dat we staan. Dit maakt zittend in plaats van staand genieten van een concert duurder. Rijke mensen hebben van oudsher koetsen en dragers om zich zittend te verplaatsen. Sinds kort is bekend dat langdurig zitten gezondheidsrisico's kent, zoals een hoger risico op hart- en vaatziekten. Zelfs als iemand buiten het zittend werk om sportief is en volgens de normen voldoende beweegt, blijft het risico aanwezig. Er zijn nu richtlijnen voor 'bewegingsrijkere' werkplekken. Wie weet komt het ooit tot een verbod op het aanbieden van werk waarin acht uur zitten nu normaal is, onder de noemer 'zitten als arbeidsrisico'.

Daar zit een luchtje aan

Lichaamsgeur speelt een grote rol bij de keuze van een partner én in het contact met collega's. Een sollicitant met een penetrante lichaamsgeur kan rekenen op een afwijzing. Bij collega's met een onfrisse adem of muffe ruikende kleding blijf je uit de buurt, net als in het geval van een doordringende zweelucht. Een sterke lichaamsgeur kan er zelfs toe leiden dat collega's fysiek onpasselijk

worden in de nabijheid van die collega. Soms verpest dit het werk zo dat ze kiezen voor een andere baan. Iemand niet aanspreken op zijn lichaamsgeur maakt het werken onaangenaam, voor iedereen. Niet alleen de sfeer, ook de output lijdt er onder.

Dat is niet mijn zorg

Wie zorgt voor wie in de organisatie? De helft van de mantelzorgers met een baan staat op het punt van omvallen. Het gaat binnen een gemiddeld bedrijf over één op de acht werknemers. Meestal zijn het gewaardeerde werknemers, het merendeel is vrouw, met dubbele zorgtaken voor kinderen en ouders, die het 'vanzelfsprekend' vinden dat ze dit doen. Erover praten is niet aan de orde, laat staan om hulp vragen: veelal gaan ze net zolang door tot ze letterlijk omvallen. Een verborgen beroepsrisico op het snijvlak van werk en privé, dat steeds meer aandacht krijgt.

Ruim je zool op

Chaos staat synoniem voor creativiteit. Dat kan wel wezen als je alleen op een kamer werkt. Maar op productiewerkplekken, in winkels en in magazijnen leidt chaos tot ongelukken zoals struikelen over snoeren, uitglijden door vet op de vloer en je hoofd stoten aan uit stellages stekende onderdelen. In lijn met het gegeven dat opgeruimde straten leiden tot een aangenaam en veilig gevoel, geldt dit ook voor werkplekken: uit onderzoek is bekend dat nettere werkplekken uitnodigen tot veiliger werken en aan-

zetten tot een hogere productie door de opgeruimde, prettige werksfeer.

Tips om met andere ogen te kijken

Bedrijfsblindheid speelt verborgen risico's in de kaart. Zaken die je in het begin verbaasden, die je apart of vreemd vond, vallen niet meer op. Sterker nog, ze zijn normaal geworden, horen bij het werk. Dit gegeven kun je omdraaien en in positieve zin benutten door iemand met een frisse blik te laten kijken naar het pand, het werk, de werkomgeving en het omgaan van collega's met elkaar.

Door collega's met een gsm een andere afdeling, team of werkplek te laten 'doorlichten' en alles te laten fotograferen en filmen wat ze opvalt. Ze kunnen ook app's inzetten, zoals de Safe-noise app of zonkracht app voor buitenwerkers. Je kunt als or ook collega's van bedrijven uit de buurt of het netwerk uitnodigen om eens langs te komen om een vergelijkbare sessie te houden.

Opvallende zaken kun je dan in een informele setting met elkaar bespreken. Dit 'gluren bij de burens' levert zowel medewerkers als management doorgaans veel op.

Een andere aanpak is de 'Telegraaf-methode'. Met een groepje medewerkers fabriceer je krantenberichten over hoe je wel of juist niet als organisatie in de krant wilt komen. De vragen die met een dergelijke exercitie boven tafel komen: Wat maakt ons tot een goede werkgever en waarom? Profileren we ons hiermee voldoende, intern en extern? Wat hebben we nog niet op orde, welke risico's brengt dit met zich mee voor medewerkers en voor het bedrijf en waar zitten de barrières voor verbetering?

Tamara Raaijmakers werkt bij *Centrum Werk Gezondheid*.

Meer lezen?

T.J. Raaijmakers, Or en verborgen beroepsrisico's, 2014. Vakmedianet, ISBN 9789462152724